

**СТРАТЕГИЈА АГЕНЦИЈЕ ЗА ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ РЕПУБЛИКЕ
СРПСКЕ 2024-2030**

САДРЖАЈ

<i>ПРЕДГОВОР</i>	3
<i>1. МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ</i>	5
<i>2. ПРЕГЛЕД СТАЊА У ОБЛАСТИ ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА</i>	7
<i>3. АГЕНЦИЈА У СИСТЕМУ ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА</i>	20
<i>4. МИСИЈА, ВИЗИЈА И ВРИЈЕДНОСТИ</i>	23
<i>5. SWOT АНАЛИЗА</i>	25
<i>6. АКЦИОНИ ПЛАН ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ СТРАТЕШКИХ ЦИЉЕВА</i>	27

ПРЕДГОВОР

Успостављање система обезбјеђења квалитета у високом образовању Републике Српске је започело 2010. године, доношењем Закона о високом образовању Републике Српске¹ којим је предвиђено успостављање Агенције за акредитацију високошколских установа Републике Српске. Циљ оснивања ове агенције је био да се кроз поступке вањског вредновања високошколских установа допринесе успостављању и развоју интерног и екстерног обезбјеђења квалитета високог образовања. Одлуком Владе Републике Српске број: 04/1-012-2-273/11 од 24.02.2011. године Агенција је и формално основана под називом ЈУ Агенција за акредитацију високошколских установа Републике Српске. Законом о обезбјеђењу квалитета у високом образовању Републике Српске из 2020. године,² ЈУ Агенција за акредитацију високошколских установа Републике Српске је трансформисана у Агенцију за високо образовање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) као њен правни сљедбеник. Овим законом су дефинисане и проширене надлежности Агенције у области почетне акредитације и признавања страних високошколских квалификација. Законом о Агенцији за високо образовање Републике Српске (у даљем тексту: Закон о Агенцији)³ из 2024. године, додатно су прецизирани поступци вањског вредновања, те дефинисане проширене надлежности Агенције у области развоја и примјене оквира квалификација Републике Српске и његовог повезивања са Европским оквиром квалификација.

Основни циљ рада Агенције је унапређење квалитета рада високошколских установа, академског особља, стручних служби на високошколским установама, праћење квалитета студијских програма и студирања на високошколским установама, у складу са европским и међународним стандардима обезбјеђења квалитета у високом образовању. Агенција у свом раду примјењује Стандарде и смјернице за обезбјеђење квалитета у европском простору високог образовања - ESG,⁴ препоруке надлежних институција у Републици Српској и Босни и Херцеговини, те међународну праксу у области развоја високог образовања и обезбјеђења квалитета у високом образовању.

У складу са Законом о Агенцији и Статутом Агенције,⁵ Агенција обавља послове:

- унапређења и усклађивања система високог образовања Републике Српске са међународним и европским системом високог образовања,
- развоја система обезбјеђења квалитета високог образовања у складу са ESG,
- почетне акредитације, акредитације и тематског вредновања високошколских установа и студијских програма,
- вођења Регистра акредитованих високошколских установа и студијских програма,
- признавања страних високошколских квалификација у сврху општег приступа тржишту рада,

¹ „Службени гласник Републике Српске“ бр. 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15, 90/16, 5/17-УС и 31/18

² „Службени гласник Републике Српске“, број 67/20 и 16/23

³ „Службени гласник Републике Српске“, број 42/24

⁴ ESG - Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area

⁵ „Службени гласник Републике Српске“, број 103/20

- развоја и примјене оквира квалификација Републике Српске и његовог повезивања са Европским оквиром квалификација,
- доношења стандарда за почетну акредитацију и стандарда за акредитацију високошколских установа и студијских програма,
- учешћа у изради, праћењу и спровођењу стратегија и општих аката у области науке и високог образовања,
- прикупљања и обраде података о систему високог образовања и другим системима с којима је високо образовање повезано,
- подстицања научноистраживачког рада свих заинтересованих страна у области високог образовања,
- сарадње са међународним организацијама, тијелима и институцијама надлежним за високо образовање и обезбјеђење квалитета,
- представљања Републике на међународним конференцијама, скуповима, у међународним организацијама, мрежама, тијелима и удружењима у оквиру своје надлежности,
- учешћа у реализацији пројеката из своје надлежности финансираних од стране међународних финансијских организација,
- пружања информација путем медија и других видова информисања о свом раду.

1. МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ

Методологија припреме и израде Стратегије Агенције за високо образовање Републике Српске (у даљем тексту: Стратегија) усаглашена је стандардним методама стратешког планирања. Поступак је спроводен кроз реализацију сљедећих фаза:

- I. ФАЗА: Идентификација МИСИЈЕ, ВИЗИЈЕ И ВРИЈЕДНОСТИ;
- II. ФАЗА: Анализа стања у области осигурања квалитета у високом образовању на бази расположивих аналитичких докумената, са посебним освртом на реализацију претходне стратегије Агенције, мишљења и ставова заинтересованих страна, позиционирање Агенције у систему високог образовања Републике Српске, примјеном QFD методе⁶;
- III. ФАЗА: Идентификација и усаглашавање стратешких циљева Агенције;
- IV. ФАЗА: SWOT анализа с циљем идентификације стратегија за достизање постављених циљева;
- V. ФАЗА: Припрема стратешког АКЦИОНОГ ПЛАНА и дефинисање стратешких планова – временска димензија и димензија извора финансирања;
- VI. ФАЗА: Успостављање концепта за пренос стратешких (општих) циљева на мјерљиве индикаторе и оперативне циљеве, те успостављање статистике за континуирано праћење напретка и евалуацију стратегије.

У методологији припреме и израде Стратегије су примијењене и интегрисане познате методе стратешког планирања:

- ситуациона анализа за идентификацију стратешких циљева образовања,
- QFD метода,
- SWOT анализа за утврђивање стратешких праваца и стратегија,
- систем балансираних показатеља успјеха (BSC – balanced scorecard) за идентификацију систематизацију индикатора, те евалуацију стратегије,
- управљање пројектима за успостављање Акционог плана спровођења стратегије.

За реализацију наведених фаза стратешког планирања била је задужена Радна група за израду Стратегије Агенције која је именована Рјешењем директора број: 1-02-2-240/24 од 12.8.2024. године. Радну групу за израду Стратегије чине: Биљана Војводић, директор Агенције, Душка Радмановић, помоћник директора за акредитацију и међународну сарадњу, Југослав Вук Тепић, помоћник директора за почетну акредитацију, Татјана Радаковић, стручни савјетник за акредитацију и међународну сарадњу, Јелена Старчевић, помоћник министра за високо образовање у Министарству за научнотехнолошки развој и високо образовање, Јелена Гиговић, координатор за осигурање квалитета на Универзитету у Источном Сарајеву, Милица

⁶ Quality function deployment

Балабан, проректор за наставу, студентска питања и квалитет Универзитета у Бањој Луци и Бошко Боројевић, секретар удружења металургије и прераде метала у Привредној комори Републике Српске. Након усаглашавања текста нацрта Стратегије од стране Радне групе за израду Стратегије, исти је на сајту Агенције био стављен на увид јавности и достављање коментара од стране заинтересованих страна. Након разматрања достављених коментара, сугестија и примједби сачињен је коначан текст Стратегије.

2. ПРЕГЛЕД СТАЊА У ОБЛАСТИ ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА

У складу са Законом о високом образовању Републике Српске,⁷ дјелатност високог образовања обављају универзитети и високе школе. Универзитет обједињује образовни и научноистраживачки, стручни, односно умјетнички рад, и пројекте од значаја за друштвену заједницу као три компоненте јединственог процеса високог образовања, те реализује најмање десет различитих академских студијских програма из најмање четири области образовања. На универзитету се реализују студијски програми сва три циклуса студија, а поред академских, могу се реализовати и струковни студијски програми. Висока школа се бави наставним и научноистраживачким радом и реализује најмање три студијска програма на првом циклусу студија из најмање једне области образовања.

У академској 2023/24. години у Републици Српској дјелатност високог образовања је обављало девет универзитета, од којих су два јавна и седам приватних, те девет високих школа (двје јавне и седам приватних).⁸

На универзитетима је укупно 78 факултета и академија умјетности, од којих је 36 на два јавна универзитета. Сви универзитети су акредитовани, кроз један, два или три циклуса акредитације, Табела 1.⁹

Табела 1. Универзитети у Републици Српској, академска 2023/24. година

Ред. бр.	Универзитет	Сједиште	Чланице ¹⁰	Јавни/приватни	Акредитација
1.	Универзитет у Бањој Луци	Бања Лука	18	Јавни	Три циклуса акредитације
2.	Универзитет у Источном Сарајеву	Источно Ново Сарајево	18	Јавни	Два циклуса акредитације
3.	Паневропски универзитет „Апеирон“, Бања Лука	Бања Лука	7	Приватни	Два циклуса акредитације
4.	Независни универзитет, Бања Лука	Бања Лука	7	Приватни	Два циклуса акредитације
5.	Универзитет за пословне студије, Бања Лука	Бања Лука	7	Приватни	Два циклуса акредитације
6.	Слобомир П Универзитет, Бијељина	Бијељина	6	Приватни	Два циклуса акредитације
7.	Универзитет Синергија, Бијељина	Бијељина	6	Приватни	Два циклуса акредитације
8.	Универзитет Бијељина, Бијељина	Бијељина	4	Приватни	Један циклус акредитације
9.	Универзитет за пословни инжењеринг и менаџмент, Бања Лука	Бања Лука	5	Приватни	Један циклус акредитације

⁷ „Службени гласник Републике Српске“, број 67/20

⁸ Три високе школе су престале са радом у претходном периоду: Висока школа „Примус“ Градишка, Висока школа за информационе технологије, економију и предузетништво Трн – Лакташи и Висока школа „КАПА ФИ“, Бања Лука

⁹ Извор: Одлука о мрежи високошколских установа и студијских програма Републике Српске за период 2024-2025 („Службени гласник Републике Српске“, број 14/24)

¹⁰ Чланице универзитета су факултети и академије умјетности. Чланица Универзитета у Бањој Луци је и Институт за генетичке ресурсе, а Универзитета у Источном Сарајеву и Институт историјских наука

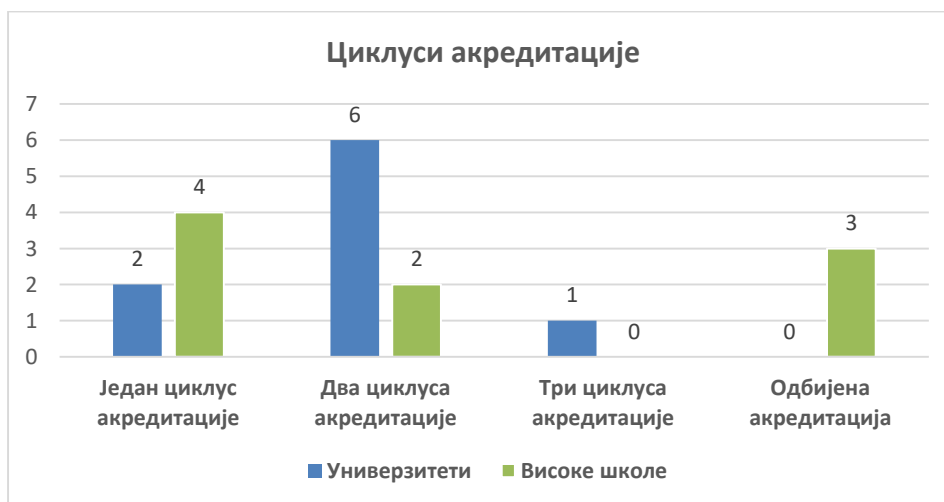
Од девет високих школа, шест је акредитовано кроз један или два циклуса акредитације, док су за три високе школе у периоду 2023/2024. година издата рјешења о одбијању акредитације, Табела 2.

Табела 2. Високе школе у Републици Српској, академска 2023/24. година

Ред. бр.	Висока школа	Сједиште	Јавна/приватна	Акредитација
1.	Висока медицинска школа, Приједор	Приједор	Јавна	Један циклус акредитације
2.	Висока школа за туризам и хотелијерство, Требиње	Требиње	Јавна	Један циклус акредитације
3.	Висока школа „Бања Лука College“, Бањалука	Бања Лука	Приватна	Два циклуса акредитације
4.	Висока пословно техничка школа, Добој	Добој	Приватна	Један циклус акредитације
5.	Висока медицинска школа здравства, Добој	Добој	Приватна	Један циклус акредитације
6.	Висока школа за услужни бизнис, Соколац	Соколац	Приватна	Два циклуса акредитације
	Висока школа за примијењене и правне науке „Прометеј“, Бања Лука	Бања Лука	Приватна	Одбијен захтјев за акредитацију у другом циклусу акредитације
	Висока школа „Колеџ козметологије и естетике“, Бања Лука	Бања Лука	Приватна	Одбијен захтјев за акредитацију у првом циклусу акредитације
	Висока школа за економију и информатику, Приједор	Приједор	Приватна	Одбијен захтјев за акредитацију у првом циклусу акредитације

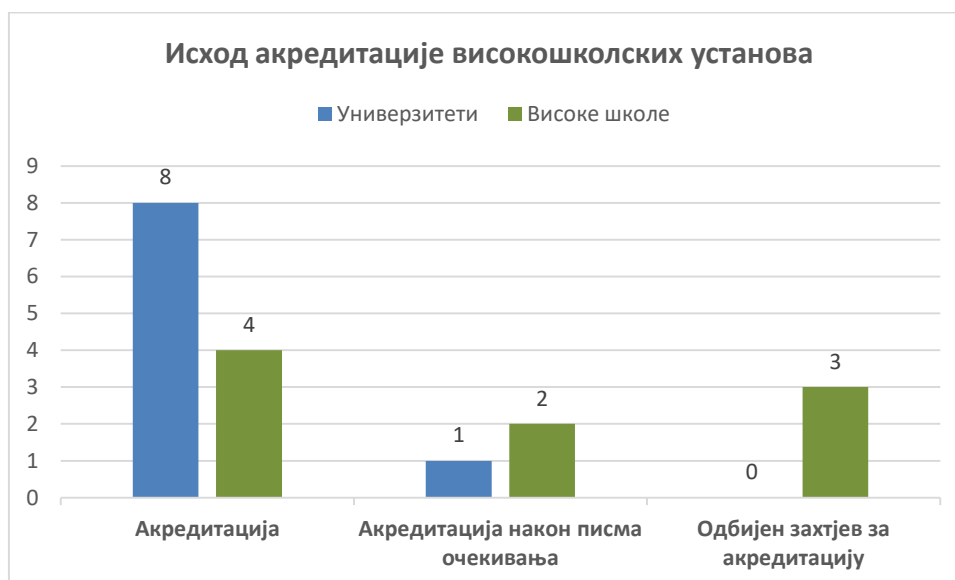
Први циклус акредитације у Републици Српској је започео 2011. године и прве установе су акредитоване већ 2012. године, тако да су неке високошколске установе већ прошле и трећи циклус акредитације, Графикон 1. Важно је напоменути да према Закону о високом образовању Републике Српске из 2010. године, акредитација није била обавезна и тек је Законом о обезбјеђењу квалитета у високом образовању Републике Српске из 2020. године прописано да високошколске установе подлијежу обавези периодичног вањског вредновања на сваких пет година. Због тога високошколске установе нису ушле у поступке вањског вредновања у сврху акредитације у исто вријеме, те се разликују по броју спроведених циклуса (ре)акредитације.

Графикон 1. Високошколске установе према циклусима акредитације

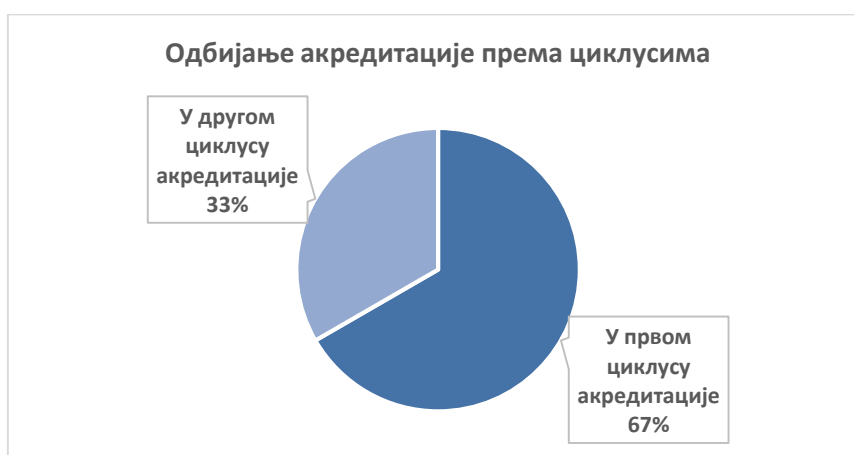
У складу са ESG и прописима у Републици Српској, исход поступка вањског вредновања може бити: акредитација, одбијање акредитације или писмо очекивања, уколико се процијени да установа/студијски програм могу да отклоне недостатке у року до годину дана. Писмо очекивања се може издати само једном у току трајања истог поступка вањског вредновања. Акредитација након писма очекивања је додијељена за један универзитет и двије високе школе (Графикон 2).

Графикон 2. Исход акредитације високошколских установа

За двије високе школе захтјев за акредитацију је одбијен у првом циклусу акредитације (након претходно издатог писма очекивања), док је за једну високу школу захтјев за акредитацију одбијен у другом циклусу акредитације (високој школи је акредитација у првом циклусу додијељена након писмо очекивања) (Графикон 3).

Графикон 3. Одбијање акредитације према циклусима

Укупан број студијских програма у Републици Српској у академској 2023/24. години је 577

(Табела 3). ¹¹ Табела 3. Број лиценцираних студијских програма, академска 2023/24. година

Студијски програм	Јавни универзитети	Јавне високе школе	Приватни универзитети	Приватне високе школе	Укупно
I циклус студија	147	12	122	43	324
II циклус студија	142	0	75	0	217
III циклус студија	30	0	6	0	36
Кратки програм студија	6	0	0	0	0
Укупно	319	12	203	43	577

Удио студијских програма из области друштвених наука, хуманистике, права и пословања и администрације у укупном броју студијских програма првог циклуса студија износи 44,75%, док студијски програми из области инжењерства заједно са рачунарством, производним технологијама, архитектуром и грађевинарством имају удио од 19,13%, а студијски програми из области здравља и заштите здравља удио од 14,19% (Графикон 4). ¹²

Графикон 4. Студијски програми првог циклуса према областима/пољима образовања

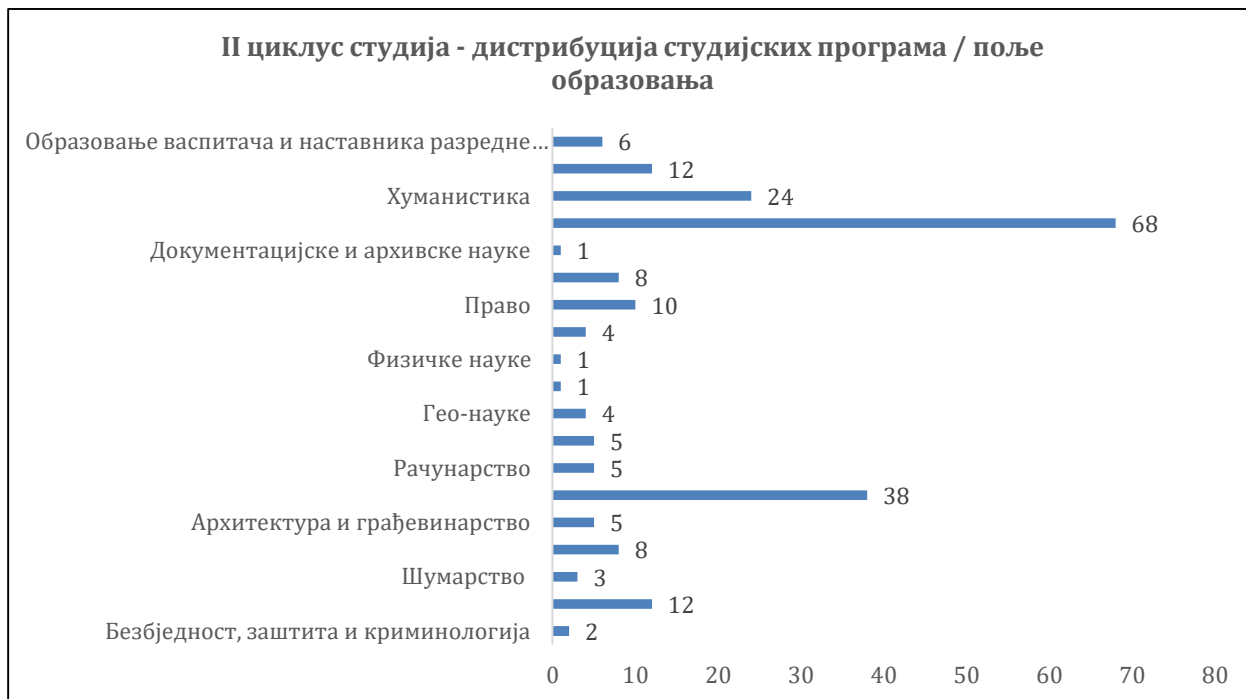
На другом циклусу студија, удио студијских програма из области друштвених наука,

¹¹ Извор: Одлука о мрежи високошколских установа и студијских програма Републике Српске за период 2024-2025 („Службени гласник Републике Српске“, број 14/24)

¹² Исто

хуманистике, права и пословања и администрације износи 50,69%, док је инжењерство заједно са рачунарством, производним технологијама, архитектуром и грађевинарством заступљено са удјелом од 22,12% (Графикон 5).¹³

Графикон 5. Студијски програми другог циклуса према областима/пољима образовања

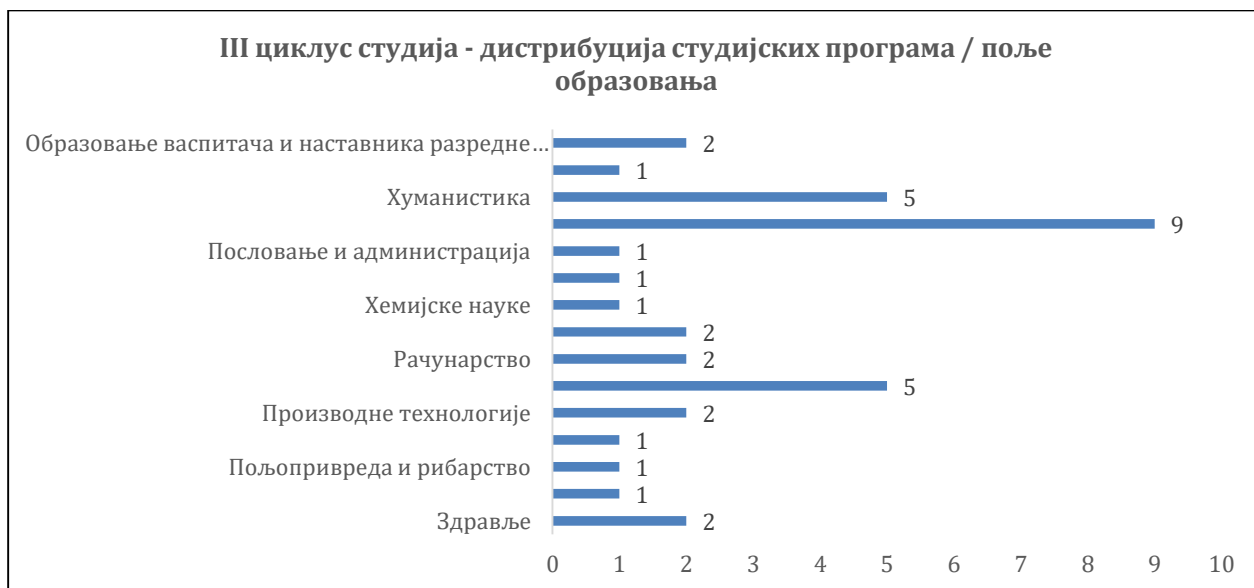

Слична дистрибуција се уочава и код студијских програма трећег циклуса студија (44,44% у области друштвених наука, хуманистике, права и пословања и администрације, те 27,78% у области инжењерства, рачунарства, производних технологија, архитектуре и грађевинарства (Графикон 6).¹⁴

¹³ Исто

¹⁴ Исто

Графикон 6. Студијски програми трећег циклуса према областима/пољима образовања

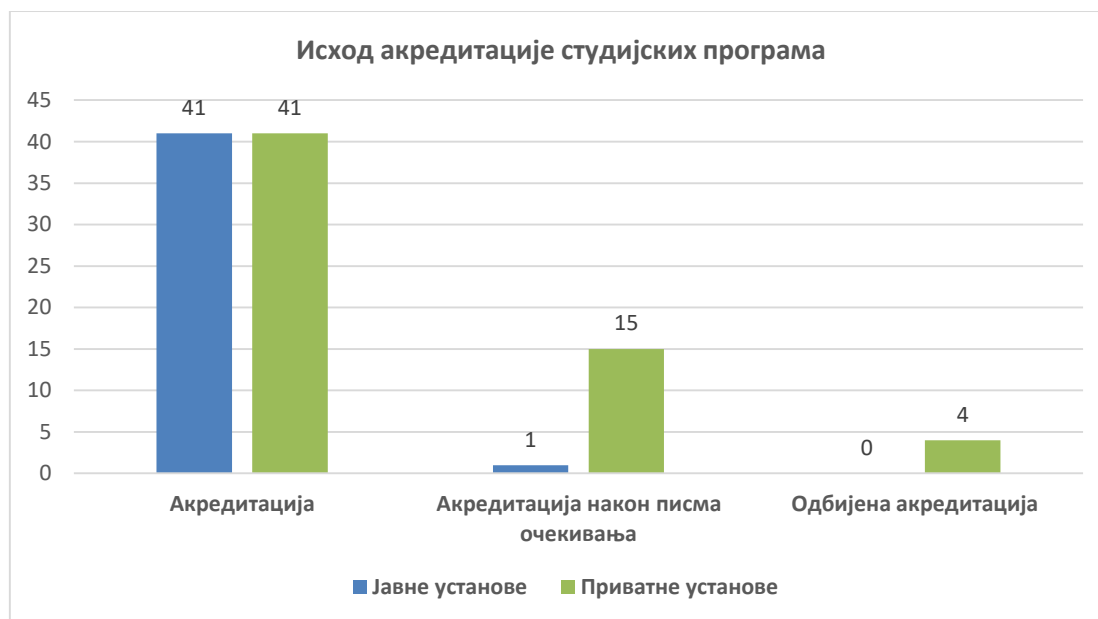

Поступак акредитације студијских програма првог и другог циклуса студија у Републици Српској је започео 2018. године, након доношења Критеријума за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса студија у БиХ.¹⁵ Агенција је 2022. године донијела и Стандарде за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса студија који садрже детаљне индикаторе за провјеру нивоа испуњености захтјева стандарда, што значајно доприноси објективизацији и транспарентности поступака вањског вредновања. Наведени стандарди су усклађени са Критеријумима за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса студија у БиХ.

Поступак вањског вредновања је проведен за 102 студијска програма, или за 18,85% од укупног броја студијских програма првог и другог циклуса студија у Републици Српској. Акредитација је додијељена за 98 студијских програма (42 студијска програма на јавним и 56 студијских програма на приватним високошколским установама), док је за четири студијска програма захтјев за акредитацију одбијен. Такође, од 98 акредитованих студијских програма, 15 студијских програма је добило акредитацију након писма очекивања (Графикон 7).

¹⁵ У Републици Српској су припремљени и стандарди за акредитацију студијских програма трећег циклуса студија, али је за њихово доношење и примјену потребно синхронизовати активности на доношењу критеријума за акредитацију студијских програма трећег циклуса студија на нивоу БиХ

Графикон 7. Исход акредитације студијских програма

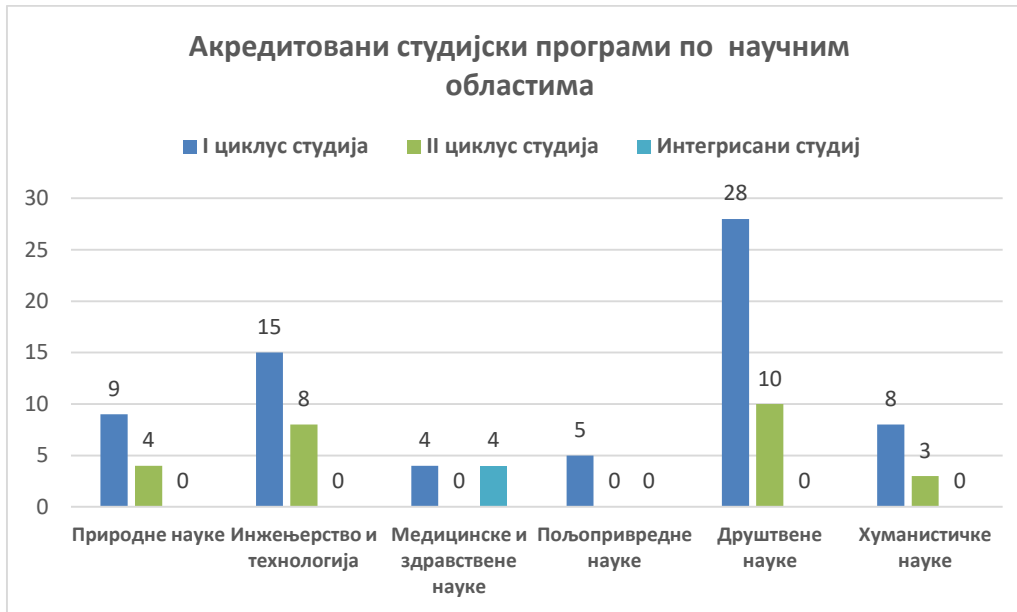
Највећи број акредитованих студијских програма је на првом циклусу студија – 68 или 69,39%. Уочава се да је број акредитованих студијских програма већи на приватним него на јавним високошколским установама, што се може објаснити и већим бројем приватних високошколских установа и њиховом обавезом да акредитују одређен број студијских програма (Табела 5). Сви студијски програми којима је одбијен захтев за акредитацију су се изводили на приватним високим школама.

Табела 5. Акредитовани студијски програми у Републици Српској

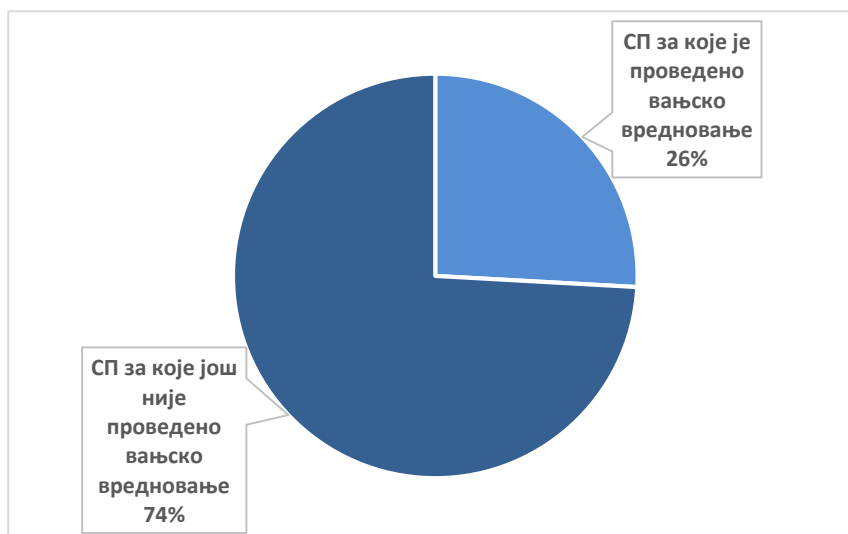
Студијски програми	Јавни универзитет	Јавна висока школа	Приватни универзитет	Приватна висока школа	Укупно
I циклус студија	29	3	32	5	68
II циклус студија	7	0	18	0	25
Интегрисани студиј првог и другог циклуса	3	0	1	0	4
Укупно	39	3	51	5	98

Највише акредитованих студијских програма је из области друштвених наука и то 39, затим из области инжењерства и технологије 22, природних наука 13, хуманистичких наука 11, медицинских и здравствених наука 6 и из области пољопривредних наука 5 студијских програма, (Графикон 8).

Графикон 8. Акредитовани студијски програми према научним областима

Графикон 9. Процент студијских програма за које је проведено вањско вредновање

У поступку акредитације се тренутно налази 38 студијских програма (16 на јавним и 22 на приватним високошколским установама). Након окончања наведених поступака, укупан број студијских програма за које је проведено поступак вањског вредновања у сврху акредитације ће износити око једне четвртине укупног броја студијских програма првог и другог циклуса студија (Графикон 9).

У складу са законским и подзаконским прописима, у Републици Српској се примјењују три модела акредитације студијских програма: рецензија, кластерска акредитација и појединачна акредитација студијских програма. У поступку вањског вредновања студијских програма су примјењивани сви наведени модели акредитације. Највећи број студијских програма је акредитован по моделу рецензије – 87, док је 14 студијских програма акредитовано по моделу кластерске акредитације и један по моделу појединачне акредитације.

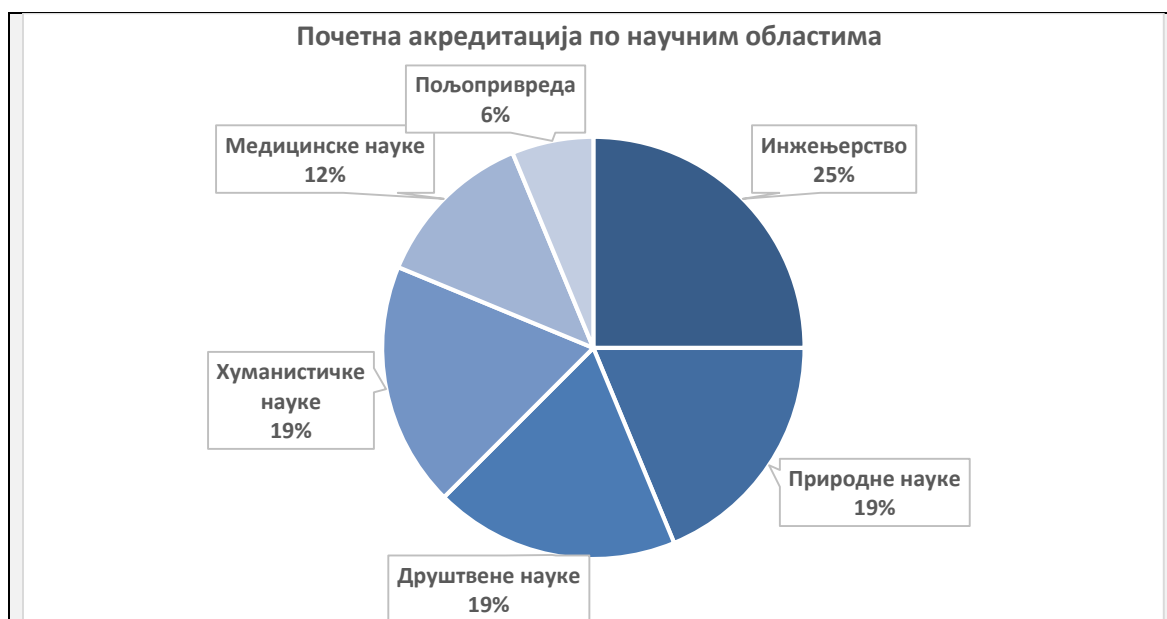
У другом циклусу акредитације установа (када је и започела акредитација студијских програма), најчешће је примјењиван модел рецензије, док се у трећем циклусу акредитације чешће користи модел кластерске акредитације који се показао као врло ефикасан и сврсисходан модел вањског вредновања студијских програма. Тако се од 38 студијских програма који се тренутно налазе у поступку акредитације, за 21 користи модел кластерске акредитације, за 2 модел појединачне акредитације и за 15 студијских програма модел рецензије (Графикон 10).

Графикон 10. Модели акредитације студијских програма

У складу са Законом о обезбјеђењу квалитета у високом образовању Републике Српске Агенцији је додијељена надлежност у области вањског вредновања у сврху почетне акредитације. Након доношења Стандарда за почетну акредитацију и Правилника о почетној акредитацији високошколских установа и студијских програма у 2021. години, Агенција је у 2022. години започела са провођењем поступака почетне акредитације. Поступци вањског вредновања су окончани за 16 студијских програма на јавним универзитетима у Бањој Луци и Источном Сарајеву (8 на првом циклусу студија, 5 на другом и 4 на трећем циклусу студија). За све студијске програме Агенција је дала Министарству препоруку за издавање дозволе за рад. Највише акредитованих студијских програма је у области инжењерства. Структура почетно акредитованих студијских програма по научним областима је дата на Графикону 11.

Графикон 11. Почетна акредитација према научним областима

У академској 2022/23. години укупан број студента који студирају на високошколским установама у Републици Српској је био 28.057, од чега је на првом циклусу студија студирало 24.629, на другом 2.763 и на трећем 665 студената, Табела 4.¹⁶

Табела 4. Број студената, академска 2022/23. година

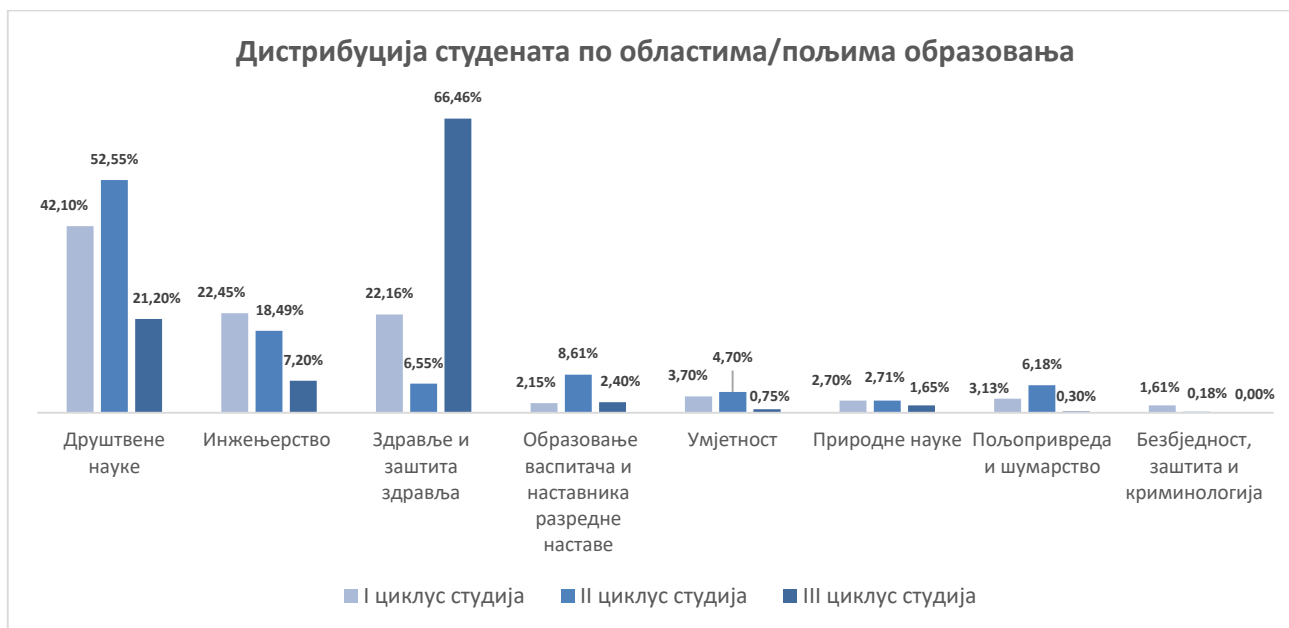
Циклус студија	Број студената		
	Универзитети	Високе школе	Укупно
I циклус студија	21.884	2.745	24.629
II циклус студија	2.763	-	2.763
III циклус студија	665	-	665
Укупно	25.312	2.745	28.057

Дистрибуција студената по областима/пољима образовања је врло слична дистрибуцији студијских програма по областима/пољима образовања, па је тако на првом циклусу студија највише студената, 41,94%, у области друштвених наука, хуманистике, права и пословања и администрације, затим 22,44% у области инжењерства (рачунарство, производне технологије, архитектура и грађевинарство), те 22,16% у области здравља и заштите здравља. На другом циклусу студија 52,55% студената студира на студијским програмима у области друштвених наука, хуманистике, права и пословања и администрације, 18,49% у области инжењерства (рачунарство, производне технологије, архитектура и грађевинарство), те 8,61% у пољу образовања васпитача и наставника разредне наставе (Графикон 12).¹⁷

¹⁶Извор: Одлука о мрежи високошколских установа и студијских програма Републике Српске за период 2024-2025 („Службени гласник Републике Српске“, број 14/24)

¹⁷ Исто

Графикон 12. Дистрибуција студената по областима/пољима образовања

Укупан број дипломираних студената у периоду 2018-2022. година је 26.805 (Табела 5).¹⁸

Табела 5. Број дипломираних студената у периоду 2018-2022. године

Универзитет/високе школе	I циклус студија	II циклус студија	III циклус студија	Укупно
Универзитет у Бањој Луци	6,840	808	159	7,807
Универзитет у Источном Сарајеву	4,783	739	125	5,647
Паневропски универзитет Апеирон Бања Лука	2,432	121	19	2,572
Независни универзитет Бања Лука - НУБЛ	1,458	218	15	1,691
Универзитет за пословне студије Бања Лука -УПС	2,067	189	71	2,327
Универзитет за пословни инжењеринг и менаџмент Бања Лука -ПИМ	714	110	3	827
Слободомир П универзитет Бијељина	630	119	3	752
Универзитет Синергија Бијељина	676	120	0	796
Универзитет Бијељина, Бијељина	677	0	0	677
Високе школе	3,709	-	-	3,709
Укупно	23,986	2,424	395	26,805

Структура дипломираних студената по областима/пољима образовања је врло слична структури активних студената по областима/пољима образовања, па је тако на првом циклусу студија највише дипломираних студената, 51,27%, у области друштвених наука (друштвене и хуманистичке науке, право и пословање и администрација), затим 15,02% у

¹⁸ Исто

области инжењерства (рачунарство, производне технологије, архитектура и грађевинарство), те 14,71% у области здравља и заштите здравља. Тек око 4% студената је дипломирало у области природних наука (биологија, хемија, физика, гео-науке, математика и статистика) и пољопривреде и шумарства (Графикон 13).

Графикон 13. Дипломирани студенти 2018-2022 - I циклус студија (основне студије)

Слична је ситуација и на другом и трећем циклусу студија. На другом циклусу студија 55,86% је дипломирало у области друштвених наука, хуманистике, права и пословања и администрације, 13,41% у области инжењерства, те 9,48% у пољу образовања васпитача и наставника разредне наставе (Графикон 14).

Графикон 14. Дипломирани студенти 2018-2022 - II циклус студија (магистарске студије)

Процент дипломираних студената у области друштвених наука, хуманистике, права и пословања и администрације је највећи на трећем циклусу студија – чак 61,77%, док је

15,19% студената дипломирало у области здравља и заштите здравља, те 14,43% у области инжењерства (Графикон 15).

Графикон 15. Дипломирани студенти 2018-2022 - III циклус студија (докторске студије)

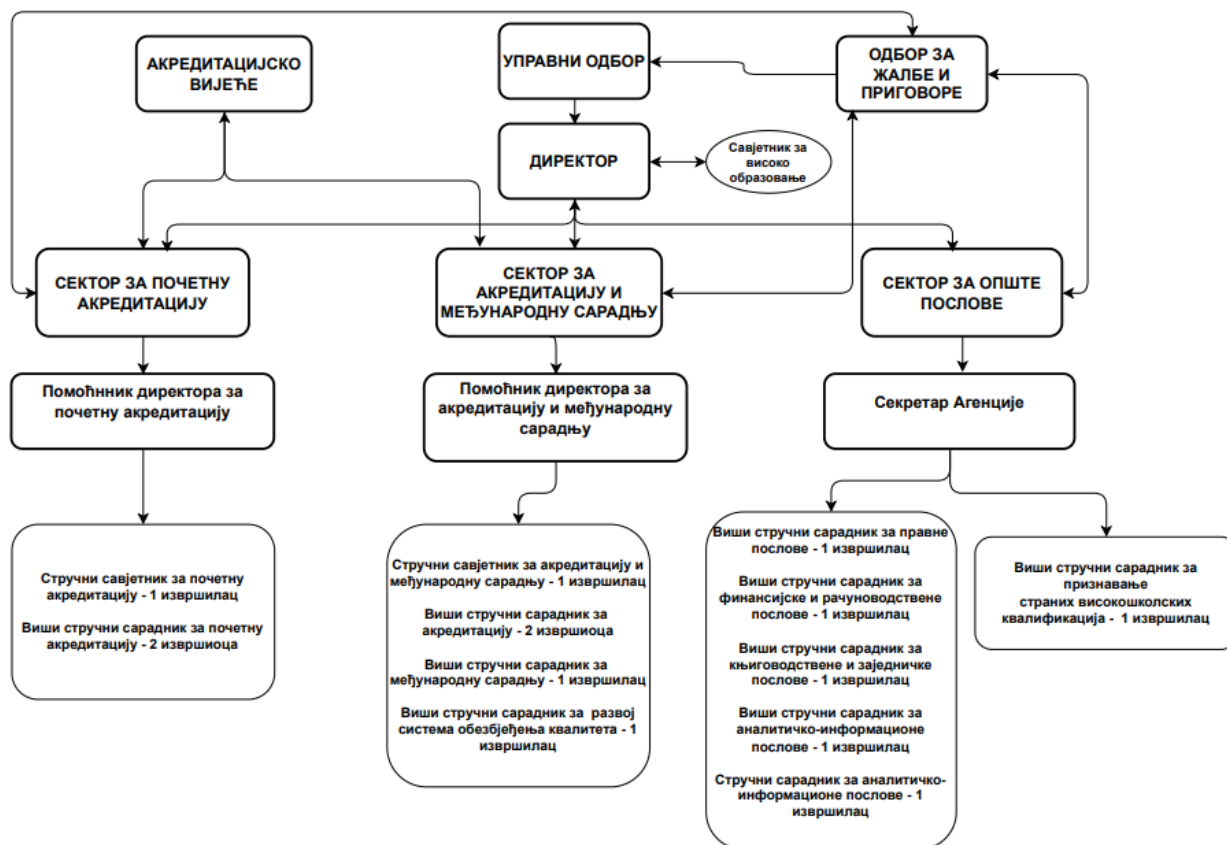

3. АГЕНЦИЈА У СИСТЕМУ ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА

ЈУ Агенција за акредитацију високошколских установа Републике Српске је основана Одлуком Владе Републике Српске број: 04/1-012-2-273/11 од 24.02.2011. године. Законом о обезбеђењу квалитета у високом образовању Републике Српске из 2020. године,¹⁹ ЈУ Агенција за акредитацију високошколских установа Републике Српске је трансформисана у Агенцију за високо образовање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) као њен правни слѣдбеник. Овим законом су, поред надлежности у области акредитације, дефинисане и проширене надлежности Агенције у области почетне акредитације и признавања страних високошколских квалификација. У 2024. години донесен је посебан Закон о Агенцији за високо образовање Републике Српске којим се уређује статус, надлежност, организација, управљање, руковођење, финансирање и рад Агенције. Овим законом Агенцији су додијељене и надлежности у области развоја и примјене оквира квалификација Републике Српске и његовог повезивања са Европским оквиром квалификација.

Агенција је самостална, независна и непрофитна организација, чији се рад заснива на принципима развоја система обезбеђења квалитета високог образовања у складу са ESG, партнерског односа са високошколским установама, студентима и другим заинтересованим странама, на отворености, професионализму и етичности у свим процесима обезбеђења квалитета, те на независности у раду и објективности у доношењу одлука о исходима поступака акредитације. Организациона структура Агенције приказана је шематски на Слици 1.

Слика 1. Организациона структура Агенције за високо образовање Републике Српске

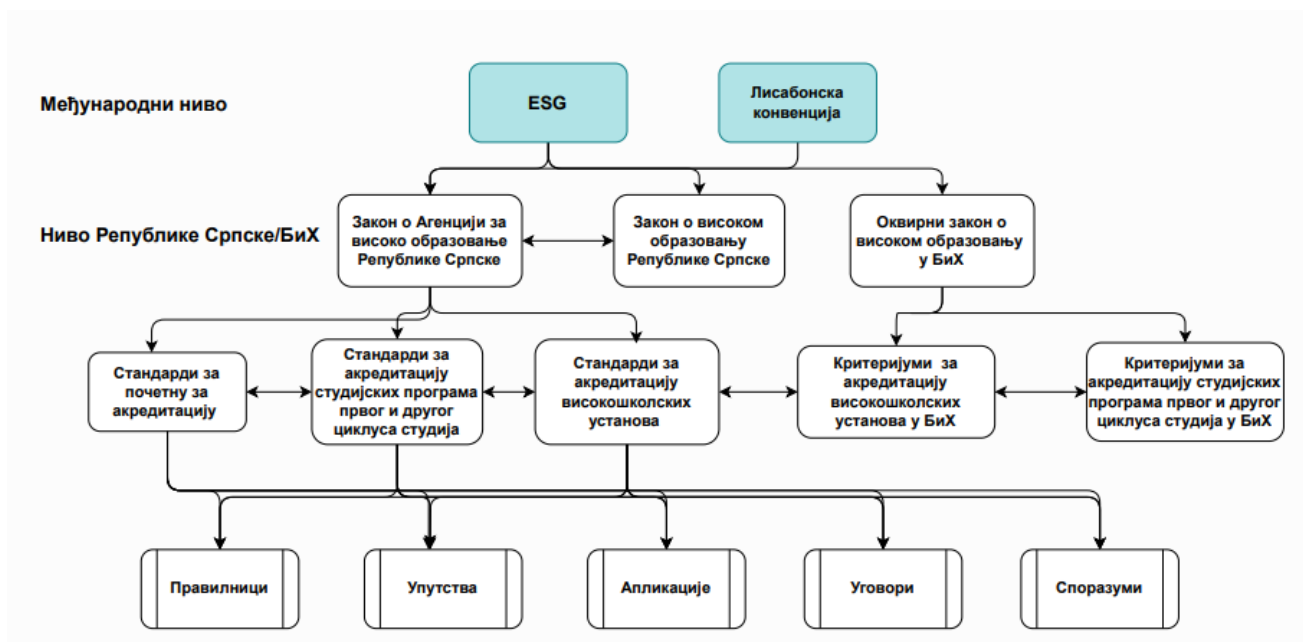

¹⁹ „Службени гласник Републике Српске“, број 67/20 и 16/23

Формирањем Агенције високо образовање, комплетирана је структура за ефективно провођење поступака обезбјеђења квалитета високог образовања у Републици Српској. Ради извршавања надлежности утврђених Законом о Агенцији за високо образовање, Агенција мора да поседује потребне ресурсе, компетентне кадрове и експертска знања за успостављање и развој система обезбјеђења квалитета. За провођење ових активности Агенција користи експлицитно (*explicit*) знање експерата ангажованих у комисијама стручњака, као и прећутно (*tacit*) знање запослених у Агенцији стечено њиховим активним учешћем у међународним пројектима активностима. Ово знање је основ за утврђивање ефикасних и ефективних процедура за реализацију свих надлежности Агенције.

Агенција је заокружила и административно правни оквир за примјену ESG стандарда, што је илустровано шемом на Слици 2. која приказује документациону основу за примјену ESG у Републици Српској.

Слика 2. Документациона основа за примјену ESG у Републици Српској

Важну улогу у успостављању и развоју унутрашњег система квалитета Агенције имају стручна и савјетодавна тијела Агенције: Акредитацијско вијеће и Одбор за жалбе и приговоре.

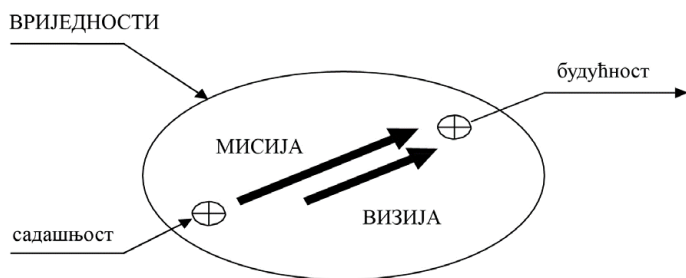
Акредитацијско вијеће Агенције је стручно и савјетодавно тијело које врши контролу процеса вредновања у смислу обезбјеђења интегритета унутрашњег система квалитета Агенције. Вијеће има пет чланова и то: два представника академске заједнице РС/БиХ, два представника академске заједнице из иностранства и једног студента. Чланове Акредитацијског вијећа из реда академске заједнице именује Управни одбор, на приједлог директора, док члана Акредитацијског вијећа из реда студената Управни одбор именује на приједлог Уније студената Републике Српске.

Одбор за жалбе и приговоре (раније Комитет за жалбе и приговоре) је независно тијело

Агенције које разматра приговоре високошколских установа изјављене у току трајања поступка вањског вредновања, те доноси мишљење о утемељености приговора, на основу којег Управни одбор доноси коначну одлуку по приговору. Уколико је на рјешење Агенције изјављена жалба, Одбор за жалбе и приговоре утврђује да ли је жалба допуштена, благовремена и изјављена од овлашћеног лица и доноси мишљење на основу којег Управни одбор доноси коначну одлуку против које се може покренути управни спор пред надлежним судом. У складу са Статутом Агенције, Одбор за жалбе и приговоре има три члана: два представника академске заједнице, од којих је бар један стручњак из области права, и једног представника студената. Чланове Одбора из реда академске заједнице именује Управни одбор, након спроведеног поступка јавне конкуренције, док члана Одбора из реда студената Управни одбор именује на приједлог Уније студената Републике Српске.

Агенција у свом раду сарађује са свим тијелима и институцијама у систему високог образовања Републике Српске: Савјетом за високо образовање Републике Српске, Ректорском конференцијом Републике Српске, Унијом студената Републике Српске, надлежним министарствима и другим институцијама. Агенција такође сарађује и са институцијама на нивоу БиХ које имају одређене надлежности у области обезбјеђења квалитета, а прије свега са Агенцијом за развој високог образовања и обезбјеђење квалитета.

4. МИСИЈА, ВИЗИЈА И ВРИЈЕДНОСТИ

Опредјељивањем и утврђивањем мисије, визије и вриједности указује се на сврху постојања система осигурања квалитета у високом образовању, намјере о његовој улози у будућности, те на вриједности чија афирмација ће доприносити остваривању жељених циљева раста и развоја.

Слика 3. Однос мисије, визије и вриједности

Мисија, визија и вриједности су интегралне категорије (Слика 3) чијом сесталном анализом и преиспитивањем трасирају стратешки циљеви и правци будућег развоја Агенције.

Изјава о мисији и вриједностима Агенције:

- Агенција је установа која његује културу квалитета у високом образовању Републике Српске. Квалитет је процес фокусиран на дијалог и развој.
- Агенција је посвећена принципима Европског простора високог образовања и активно учествује у европским и свјетским мрежама за обезбјеђење квалитета.
- Агенција примјењује методе провјере засноване на савременим методологијама обезбјеђења квалитета, а посебну пажњу посвећује независности процеса акредитације и објективности одлуке о исходу акредитације.
- Агенција континуирано прати и анализира трендове и научна истраживања у високом образовању, примјењујући их у сопственим процесима и креирајући холистички приступ унапређењу квалитета високошколских установа и студијских програма као јединствене цјелине.
- Агенција је посвећена партнерском односу са високошколским установама, кроз стручну подршку унапређењу квалитета у науци и образовању и кроз заједничке пројекте.
- Агенција његује партнерски однос са студентима, стимулишући их да се активно укључе у креирање процеса учења, подучавања и провјере знања усмјерених на студента.
- Агенција афирмише понашање базирано на професионализму и поштовању, како код својих запосленика, тако и код других учесника у процесима обезбјеђења квалитета, те одбацује сваки вид дискриминације и нетолеранције.
- Агенција своје дјеловање заснива на поузданости и отворености и чини доступним све информације из дјелокруга свога рада које су од важности за систем високог образовања.

Визија Агенције је систем високог образовања Републике Српске који је признат и препознат у Европском простору високог образовања и шире и у којем се култура квалитета непрестано изграђује и унапређује. Академска заједница и сви учесници у процесима обезбјеђења квалитета високог образовања подржавају културу квалитета и активно учествују у систему осигурања квалитета.

На основу мисије, визије и вриједности, те узимајући у обзир анализу реализације претходне стратегије Агенције и друге релевантне изворе, за период 2024 - 2030. идентификована су три основна стратешка циља Агенције:

- 1. Изградња културе квалитета у систему високог образовања Републике Српске**
- 2. Стицање пуноправног чланства у ENQA²⁰ и**
- 3. Проведен најмање један циклус вањског вредновања у сврху акредитације за све студијске програме**

²⁰ European Association for Quality Assurance in Higher Education

5. SWOT АНАЛИЗА

Анализа поступка пружања услуга с циљем постизања задовољства корисника и других заинтересованих страна извршена је поступцима анкетања и интервјуисања, а резултати су обрађени примјеном QFD методе. Као закључак ове анализе идентификовани су најзначајнији интереси корисника и заинтересованих страна, најзначајније карактеристике услуга које нуди Агенција, те најзначајније карактеристике процеса.

Најзначајнији интереси корисника и заинтересованих страна су:

- квалитетније образовање,
- препознатљивост система високог образовања у Европском простору високог образовања,
- знање и компетенције свршених студената,
- развијање културе квалитета у Европском простору високог образовања,
- општи и друштвени развој,
- признавање диплома и квалификација,
- легитимност рада у систему високог образовања и
- испуњеност принципа болоњског процеса.

Најзначајније карактеристике услуга које нуди Агенција су:

- објективност оцјењивања,
- компетентне комисије и
- број препорука.

Најзначајније карактеристике процеса су:

- преглед апликације,
- именовање комисије и стручњака,
- посјета високошколској установи,
- извјештај комисије и
- накнадне активности.

На основу анализе спроведених поступака акредитације установа и студијских програма може се говорити о специфичним недостацима и проблемима појединих високошколских установа али и о системским недоследностима и препрекама у систему високог образовања Републике Српске. Поједини проблеми системског карактера су заједнички за све установе, док су поједини изазови специфични за јавне универзитете, а други за приватне установе. Тако је међународна сарадња генерално недовољно развијена, при чему је овај проблем посебно изражен на приватним високошколским установама, јер су јавни универзитети укључени у низ међународних пројеката. Високошколске установе се сусрећу са низом изазова у различитим областима свога дјеловања, а посебно:

- недовољно препозната важност треће мисије универзитета и недовољна сарадња са привредом и широм друштвеном заједницом,
- недовољна мобилност наставног особља и студената,
- недовољан научни учинак истраживача са високошколских установа,

- недовољно развијен и/или имплементиран сет индикатора за праћење све три мисије универзитета (настава, наука и сарадња са широм друштвеном заједницом),
- неадекватно представљене компетенције, исходи учења и примјена ECTS бодова и
- проблеми у дефинисању излазних профила студијских програма.

Из претходних анализа и из других релевантних извора идентификоване су снаге (S), слабости (W), шансе (O) и опасности (T) у реализацији мисије, визије и сгратешких циљева Агенције.

CHAGE (Strengths)	СЛАБОСТИ (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> - препозната важност и улога Агенције у систему високог образовања Републике Српске - структура Акредитацијског вијећа која обезбјеђује независност, објективност и усклађеност са ESG - успостављање и рад Одбора за жалбе и приговоре - експертско знање у области обезбјеђења квалитета великог броја стручњака у академској заједници - особље Агенције посједује потребна знања и компетенције за изградњу културе квалитета - препознат рад Агенције у међународним мрежама за осигурање квалитета 	<ul style="list-style-type: none"> - недовољни људски ресурси у Агенцији - недовољан број стручњака на Листи стручњака из појединих научних области - недовољна свијест појединих актера у високом образовању о важности осигурања квалитета - недовољна повезаност високог образовања са тржиштем рада и привредом - послодавци из одређених грана привреде нису у довољној мјери укључени у процес креирања студијских програма - постојање већег броја тзв. неактивних студијских програма - превелика уситњеност студијских програма
ШАНСЕ (Opportunities)	ОПАСНОСТИ (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> - донесен посебан закон о Агенцији који обезбјеђује независност и аутономију у раду Агенције - искуства стечена кроз три циклуса институционалне акредитације - искуства стечена у примјени сва три модела акредитације студијских програма - добра сарадња са Агенцијом за развој високог образовања и осигурање квалитета у БиХ (ХЕА) - међународна сарадња и чланство у асоцијацијама за обезбјеђење квалитета - учешће у пројекту Поддршка европским агенцијама за обезбјеђење квалитета у достизању ECF - SEQA-ESG2 који координише ENQA - провођење поступка акредитације у односу на стандарде WFME²¹ 	<ul style="list-style-type: none"> - константни покушаји оспоравања надлежности Агенције од стране појединих политичких актера у БиХ - неповољне демографске тенденције и смањивање броја студената - неетичке праксе у високом образовању - недовољна видљивост Агенције у поступцима признавања диплома у Европском простору високог образовања

²¹ World Federation for Medical Education

6. АКЦИОНИ ПЛАН ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ СТРАТЕШКИХ ЦИЉЕВА

Анализом идентификованих снага (S) и шанси (O) на једној, те слабости (W) и опасности (T) на другој страни, као и њихових међузависности (SO, WO, ST, WT), стручни тим је идентификовао најадекватнију стратегију искориштавања снага у систему (maxi-maxi). Стратегија ће се реализовати кроз стратешке подциљеве који чине акциони план, приказане у табели.

Редн и број	Подциљ	Веза са стратешким циљем	Носиоци активности	Период реализације	Индикатори
1.1.	Унапређење поступака акредитације установа и студијских програма	Изградња културе квалитета у систему високог образовања	Агенција	Континуирано	Усвојени и измењени правилници и упутства Идентификована унапређења и анализа ефеката
1.2.	Развој система осигурања квалитета кроз примјену осталих модела вањског вредновања (тематско вредновање, бенчмаркинг, рангирање)	Изградња културе квалитета у систему високог образовања	Агенција	2025-2026.	Развијени и примијењени остали модели вањског вредновања
1.3.	Развој стандарда/критеријума за акредитацију трећег циклуса студија (докторског студија)	Изградња културе квалитета у систему високог образовања	Агенција, Савјет за високо образовање Републике Српске, ХЕА	2025-2026.	Усвојени стандарди за акредитацију докторског студија
1.4.	Успостављање формалних модела укључивања привреде и праксе у осигурање квалитета у систему високог образовања	Изградња културе квалитета у систему високог образовања	Агенција	2025-2026.	Успостављени формални модели сарадње са привредом и праксом
1.5.	Унапређење унутрашњих система квалитета на високошколским установама и покретање пројеката унапређења	Изградња културе квалитета у систему високог образовања	Високошколске установе, Агенција	Континуирано	Покренути пројекти унапређења на високошколским установама Анализа ефеката мјера унапређења

Редн и број	Подциљ	Веза са стратешким циљем	Носиоци активности	Период реализације	Индикатори
1.6.	Стално унапређење унутрашњег система осигурања квалитета Агенције	Изградња културе квалитета у систему високог образовања	Агенција	Континуирано	Учешће запослених на обукама, стицање нових знања и компетенција, Самоевалуације Анализа ефеката и идентификовање нових мјера унапређења
1.7.	Јачање препознатљивости Агенције на међународном нивоу	Изградња културе квалитета у систему високог образовања	Агенција	Континуирано	Активности у међународним мрежама (ENQA, INQAAHE, SEENQA) те Европском регистру агенција(EQAR), сарадња са партнерским агенцијама
2.1.	Учешће у пројекту Подршка европским агенцијама за обезбјеђење квалитета у достизању ESG - SEQA-ESG2 који координише ENQA	Стицање пуноправног чланства у ENQA	Агенција	2024.-2025.	Активности реализоване у оквиру пројекта и након пројекта
2.2.	Израда самоевалуационог извјештаја Агенције	Стицање пуноправног чланства у ENQA	Агенција	2024.	Урађен самоевалуациони извјештај

Редн и број	Подциљ	Вега са стратешким циљем	Носиоци активности	Период реализације	Индикатори
2.3.	Израда тематских анализа	Стицање пуноправног чланства у ENQA	Агенција	2024. - 2025.	Урађене тематске анализе Континуирано прикупљање података за сљедеће анализе
2.4.	Пријава за чланство у ENQA	Стицање пуноправног чланства у ENQA	Агенција	2025.	Предата пријава
2.5.	Поступак вањског вредновања Агенције од стране ENQA	Стицање пуноправног чланства у ENQA	Агенција, ENQA	2025.	Проведен поступак вањског вредновања Агенције
2.6.	Извјештај ENQA о вањском вредновању Агенције	Стицање пуноправног чланства у ENQA	ENQA	2025. - 2026.	Извјештај ENQA
2.7.	Активности на реализацији препорука произашлих из извјештаја ENQA о вањском вредновању Агенције	Стицање пуноправног чланства у ENQA	ENQA	2026. - 2030.	План реализације препорука
3.1.	Укључивање привреде и праксе у креирање студијских програма	Проведен најмање један циклус вањског вредновања за све студијске програме	Високошколске установе, Агенција, Привредна комора, Унија послодаваца	2025. - 2026.	Измијењене процедуре за креирање студијских програма

Редн и број	Подциљ	Веза са стратешким циљем	Носиоци активности	Период реализације	Индикатори
3.2.	Подстицање већег учешћа студената у креирању студијских програма	Проведен најмање један циклус вањског вредновања за све студијске програме	Високошколске установе, Агенција, Унија студената	2025. - 2026.	Промоција улоге студената у креирању студијских програма
3.3.	Учешће у процесу рационализације студијских програма (рјешавање статуса тзв. неактивних студијских програма и студијских програма са малим бројем студената)	Проведен најмање један циклус вањског вредновања за све студијске програме	Високошколске установе, Министарство, Агенција	2025. - 2027.	Ревидиран списак активних студијских програма
3.4.	Повећање броја стручњака на Листи стручњака	Проведен најмање један циклус вањског вредновања за све студијске програме	ХЕА, Агенција, високошколске установе,	Континуирано	Усвајање Листе стручњака од стране Управног одбора Агенције
3.5.	Планови акредитације студијских програма (краткорочни и дугорочни)	Проведен најмање један циклус вањског вредновања за све студијске програме	Агенција, високошколске установе	2025.- 2027.	Усвојени планови акредитације студијских програма
3.6.	Провођење поступака акредитације студијских програма	Проведен најмање један циклус вањског вредновања за све студијске програме	Агенција, високошколске установе, ХЕА	2025.- 2030.	Извјештаји о акредитацији студијских програма